

RESURSA EDUCATIONALA DESCHISA

Denumire: Cultivarea iubirii, a respectului față de aproapele, ajutorarea oamenilor nevoiași – valori importante în vederea formării tineretului creștin ortodox

Autor: LALĂ David

Unitatea de învățământ: Liceul Teoretic „Tudor Vladimirescu”, Drăgănești-Olt

Disciplina: Religie ortodoxă

Scopul materialului propus: de documentare pentru cadrele didactice

**Cultivarea iubirii, a respectului
față de aproapele, ajutorarea oamenilor
nevoiași – valori importante în vederea formării
tineretului creștin ortodox**

Prof. Lăla Ioan David

Liceul Teoretic „Tudor Vladimirescu” Drăgănești-Olt

Trăim într-o societate în care se vorbește mult despre iubirea celorlalți, într-o lume preocupată de comuniune. Este foarte ciudat însă că, pe cât de mari sunt eforturile depuse pentru a-i apropia pe oameni, pe atât de mici sunt rezultatele obținute. Ca și creștini, noi trebuie să trăim iubirea creștină. Conform principiilor scripturistice și patristice, iubirea creștină nu-ți dă voie să urăști absolut pe nimeni. Și Mântuitorul arată clar că cine poartă ură pe aproapele, mincinos este chiar dacă spune că-L iubește pe Dumnezeu. Cine poartă ură, păcat de moarte săvârșește. În vrăjmașul tău să arunci cu pâine și cu sare, ca să grămădesti pe capul lui cărbuni aprinși. Dacă el blesteamă, tu să-l binecuvântezi, dacă el urăște, tu să-l iubești, ca să se împlinească legea lui Hristos.

Dar, ca să se împlinească legea lui Hristos, Ortodoxia are nevoie și de demnitate. Sunt cazuri în care noi, dacă iubim, trebuie să și alegem. Și uite ce frumos spune Mântuitorul prin gura Apostolului Pavel, în epistola către Tit: „De omul eretic, după întâia și a doua mustrare, depărtează-te”. Și iarăși spune: „De-ți greșește fratele tău, iartă-l între el și tine; și de l-ai câștigat pe fratele tău, lucru bun ai făcut; de-ți greșește fratele tău ceartă-l între el și înca doi-trei; și de l-ai câștigat, bun lucru ai făcut; de-ți greșește fratele tău, ceartă-l între tine și sobor, iar dacă nici de sfatul soborului, adică de Biserică, nu ascultă, să-ți fie ție ca un străin și ca un vameș”.

Sfântul Ioan Gură de Aur spune în scrierile sale: „Pe eretic când îl auzi vorbind și hulind pe Dumnezeu, să-l lovești peste gură, că ți se sfințește mâna”. Lumea de astăzi are mare nevoie de dragoste. Și, în loc să facă efortul de a căuta dragostea cea adevărată, oamenii se mulțumesc să o înlocuiască prin tot felul de surrogate. Părintele Calistrat ne spune: "Iubirea este o taină pe care Dumnezeu a pus-o în sufletul omului, care are la baza ei jertfa. Nu există jertfă fără iubire și iubire fără jertfă. O astfel de mărturie nu este prea plăcută. Pentru că lovește cu toporul în iubirea surogat, în iubirea pe care ne-o vinde la preț atât de ieftin vrăjmașul mântuirii noastre. Oamenii vorbesc despre iubire, considerând ca, prin această

îndelungă vorbire, vor alunga singurătatea din inimile lor. Dar inima nu se satură cu minciuni. Inima are nevoie de dragoste adevărată. Dintre toate învățăturile Sale, Mântuitorul ne leagă mai mult de suflet: iubirea aproapelui și milostenia. La judecata cea de apoi răsplata – viața cea veșnică – ori osânda (iadul) nu va fi motivată decât prin milostenia făcută ori refuzată. Toate celelalte fapte rămân în umbră pe lângă acestea două. Nimic nu va decide mai cu putere locul nostru pentru veșnicie decât sentimentul de milă sau faptele de milostenie pe care le-am avut în viață. Acestea ne vor încununa, și lipsa lor ne va osândi: **„Iată, vin curând și plata Mea este cu Mine, ca să dau fiecăruia, după cum este fapta lui”** (*Apocalipsa*, 22, 12).

Faptele bune ce le săvârșim nu sunt de la noi, ci suntem creați pentru ele și prin har conduși spre ele de către Dumnezeu, Singurul care ne poate face să stăruim în ele. Astfel, dacă dreptatea lui Dumnezeu ne face părtași la viața veșnică, milostenia este aceea care ne conduce la ea. În judecata lui Dumnezeu, întâlnim dreptatea înfrățindu-se cu mila: **„Mila și judecata Ta voi cânta Ție, Doamne”** (*Ps.*, 100, 1).

Numai din milă Dumnezeu ne iubește din veci, harul Lui ne călăuzește în această viață, răbdarea Lui se poartă cu așteptare nu numai față de slăbiciunile, ci și față de nrecunoștința noastră. Cel mai potrivit mijloc de a cinsti după cuviință această bunătate a lui Dumnezeu este de a o imita. Fiind părtași la binefacerile lui Dumnezeu și la nemărginita Lui milă care **„ne-a chemat din întuneric la lumina Sa cea minunată”** (*I Petru*, II, 9), suntem datori a fi milostivi și binefăcători, ca Tatăl nostru cel ceresc, răsplătind lui Iisus Hristos, Domnul nostru, pentru sângele și moartea Lui, prin binefaceri către aceia care poartă printre noi chipul suferințelor Lui.

Încă de la întemeierea Bisericii Creștine, primele comunități creștine, întemeiate de Sfinții Apostoli, au venit în ajutor oamenilor, predicând și prin cuvânt și prin faptă că Biserica este prietenul fidel al celor nevoiași și lipsiți, al celor bolnavi și uitați de lume. Biserica Apostolică, a primelor veacuri ale Creștinismului și-a dovedit rolul covârșitor în viața omului suferind, dându-i siguranța că nu este părăsit și în Biserică oricine poate afla pacea lăuntrică. Deci Biserica dintotdeauna a fost lucrătoare în viața credincioșilor (a se vedea ***Faptele Apostolilor și Epistolele Sfântului Apostol Pavel***).

Fiind întemeiată de Mântuitorul Iisus Hristos pentru a-i ajuta pe oameni să dobândească mântuirea, Biserica nu se rezumă numai la ajutorul pe care îl dă sufletului omenesc, ci Ea își extinde ajutorul și asupra timpului, căci omul este nu numai suflet, ci suflet și trup. Acesta este motivul pentru care Biserica îi ajută pe oameni în toată complexitatea lor.

În contextul crizei de ideal și de orientare spirituală a tinerilor în societatea secularizată și consumistă de azi, Biserica, alături de Familie și de Școală, este datoră să-și intensifice lucrarea în formarea spirituală și în educația creștină a acestora în vederea însușirii „valorilor morale și spirituale perene, a cultivării iubirii, prieteniei, respectului de sine și față de aproapele”.

Redus la imediat și la necesitate, omul contemporan se află singur și fără apărare, atât în fața manipulărilor tehnico-economice, cât și a forțelor oarbe ale instinctelor, agresivității și violenței. Piața și mediile „confiscă total munca și timpul oamenilor, care, de dragul lui *a consuma, a vedea, a se distra*, uită să conjuge verbele esențiale: *a fi, a locui, a gândi, a se îngriji, a se ruga*”.

Abandonul școlar, destrămarea familiilor, sărăcia, șomajul, plecarea părinților la muncă în străinătate, delinquența și violența juvenilă, nesiguranța zilei, incertitudinea viitorului sunt cauze majore ale crizei educației în școală și în familie.

În fața provocărilor lumii actuale, Biserica nu poate să rămână indiferentă, pentru că misiunea ei constă tocmai în vestirea Evangheliei iubirii milostive a lui Hristos în lume și a modului de viață în conformitate cu aceasta. Activitatea educațional-formativă a Bisericii a fost rânduită de Însuși Mântuitorul Iisus Hristos, prin cuvintele: „*Lăsați copiii să vină la Mine*” (Marcu 10, 14), și de Sfinții Săi Apostoli, ca fiind o permanentă sporire duhovnicească: „*Creșteți în har și în cunoașterea Domnului nostru și Mântuitorului Iisus Hristos*” (2 Petru 3, 18).

Educația religioasă a tineretului creștin ortodox constituie una dintre prioritățile misionar-pastorale desfășurate la nivelul parohiilor din Patriarhia Română. **Parohia**, ca familie bisericească a familiilor conjugale, trebuie să se îngrijească de toate vârstele, însă trebuie să arate un interes deosebit față de copii și tineri, deoarece aceștia sunt speranțe ale poporului nostru, iar, din cauza provocărilor sociale, această vârstă prezintă cele mai acute probleme și determină continuitatea sau discontinuitatea tradiției bisericești în viața societății noastre.

În calitate de părinți sufletești, **preoții trebuie să poarte o grijă cu atât mai mare creșterii spirituale a copiilor și tinerilor**. Fiecare om trăiește la vârsta tinereții o dorință puternică a dăruirii de sine și a primirii iubirii altora, dar și dorința de a da sens vieții sale proprii. Biserica este datoră să fie atentă și sensibilă la viața tinerilor. Unii dintre ei trăiesc, adeseori, temeri, dezamăgiri, rupturi de afecțiune, răniri lăuntrice, criza încrederii în semenii lor, comunicare dificilă cu părinții și cu profesorii. Sunt însetați de autenticitate și de esențial.

Se află în căutarea unei îndrumări spirituale care să-i poată învăța să trăiască în comuniune de iubire și să dea un sens vieții lor prezente și viitoare.

Activitățile educațional-religioase desfășurate la nivelul parohiei și al organizațiilor de tineret trebuie să fie o șansă pentru tineri de a redescoperi Biserica de azi ca fiind locul unde sunt bine primiți, respectați și iubiți, loc al comuniunii și al prieteniei dezinteresate, al reconcilierii și al redescoperirii sensului profund creștin al vieții, al frumuseții rugăciunii, al împărtășirii reciproce a bucuriilor credinței, al trăirii păcii lăuntrice și întâlnirii cu Dumnezeu, loc purtător de viață și de spiritualitate creatoare.

Insuflarea dragostei acestora de a participa la Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, precum și la alte slujbe și rugăciuni săptămânale în biserica parohială de care aparțin, spovedirea și împărtășirea lor cât mai frecventă, desfășurarea cu regularitate a catehezelor săptămânale și organizarea de conferințe duhovnicești tematice, colaborarea cu școlile din cuprinsul parohiilor, constituirea de „forumuri pentru tineri”, înființarea programelor de tip „școala după școală” (after-school) în incinta bisericilor sau a caselor parohiale, a atelierelor educațional-recreative pe lângă biserică și, în general, stimularea creativității prin activități literar-artistice (montarea unor piese de teatru, concursuri de poezie, activități corale, ateliere de pictură etc.), organizarea de pelerinaje sau tabere de vară la mănăstirile ortodoxe din țară, de excursii tematice la obiective culturale sunt câteva dintre activitățile educaționale desfășurate cu tinerii în biserică și în jurul bisericii.

Cultivarea solidarității sau a filantropiei în fața suferinței prin vizitarea persoanelor tinere sau vârstnice în orfelinate, spitale sau penitenciare, oferirea de alimente persoanelor vârstnice la domiciliul acestora, donarea de sânge, intensificarea comuniunii prin întâlniri după Sfânta Liturghie, agape, întreceri sportive, plantarea de pomi, participarea la „Marșul pentru viață”, crearea de pagini web, site-uri, portaluri media și încurajarea comunicării prin intermediul acestora sunt, de asemenea, alte câteva posibilități de a asigura prezența tinerilor voluntari în Biserică și de a-i integra în familia parohială.

Venind în întâmpinarea entuziasmului tinerilor, în toate aceste acțiuni **preotul trebuie să manifeste un comportament deschis și apropiat**, trebuie să fie sensibil și receptiv față de nevoile și frământările specifice vârstei lor și, mai ales, trebuie să probeze spirit de jertfă sau *dăruire de sine, răbdare și generozitate*.

Familia, locul unde părinții împreună cu copiii și tinerii cultivă credința creștină, are vocația de a fi cu adevărat „Biserica de acasă”, în care iubirea Preasfintei Treimi, dobândită prin rugăciune, devine izvor de iubire, pace și bucurie pentru toți membrii ei.

Famiiliile creștine trebuie încurajate să-și crească copiii în credință și dragoste față de Dumnezeu și de semenii. Ne amintim de cuvântul mereu actual al Sfântului Ioan Gură de Aur adresat părinților pentru educarea copiilor în familiile lor:

„Nu voi înceta îndemnându-vă, rugându-vă și căzându-vă în față ca, înainte de toate celelalte, să vă puneți în bună rânduială copiii. Dacă nu cruți nimic pentru copilul tău, arată atunci acest lucru din această (preocupare) și vei avea și răsplată [...]. Crește un atlet pentru Hristos și, fiind în lume, învață-l evlavie din fragedă vârstă”.

Școala are vocația de a fi, alături de Biserică și Familie, activă și creatoare în educația copiilor și a tinerilor.

Adevărurile fundamentale ale vieții se însușesc și se consolidează încă de la vârstele timpurii. Astfel, este necesar ca *grădinița* să formeze la copilul de vârstă preșcolară, pe lângă competențele specifice, și o serie de atitudini ce țin de dimensiunea religioasă a personalității copilului. *Timpul petrecut cu copiii preșcolari pentru educația religioasă poate deveni o investiție pe termen lung pentru a face lumea mai bună.*

Educația religioasă este fundamentală pentru formarea personalității unui copil și **presupune o mare responsabilitate din partea profesorilor de religie** de a insufla copiilor credința în Dumnezeu, care trebuie sădită în sufletele lor ca lumină pentru viață. Prin demersul educațional-formativ desfășurat în cadrul orelor de religie în școala primară, gimnaziu și liceu, profesorul de religie vine în ajutorul elevilor, oferindu-le șansa de cunoaștere progresivă și dinamică a Iubirii lui Dumnezeu, arătată în Iisus Hristos. Educația religioasă promovează în rândul elevilor valorile credinței și moralei creștine precum: *prietenia, dragostea, pacea, dreptatea, reconcilierea, responsabilitatea, solidaritatea și cooperarea între semenii ca principii de bază ale vieții creștine.*

Sistemul educațional universitar are nu doar misiunea de formare și dezvoltare intelectuală a tinerelor generații, ci și vocația de formare și dezvoltare morală a acestora. Valorile formării științifice trebuie să fie indisolubil corelate cu valorile spirituale sau morale. Activitatea studenților în cadrul asociațiilor creștine ASCOR (Asociația Studenților Creștini Ortodocși din România) și LTCOR (Liga Tineretului Creștin Ortodox din România), participarea la viața liturgică din capelele și paraclisele universitare îi ajută pe aceștia la descoperirea și trăirea frumuseților vieții spirituale ca viață în comuniune de iubire cu Dumnezeu și cu oamenii.

De aceea trebuie să acordăm o atenție specială activităților desfășurate de copii și tineri prin programele pastoral-misionare pe care le organizăm și să promovăm o intensă cooperare cu familiile și cu școlile din cuprinsul parohiilor spre bucuria și folosul tuturor.

BIBLIOGRAFIE:

1. Referatul Cancelariei Sfântului Sinod examinat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în ședința sa de lucru din 28-29 octombrie 2014.
2. Ioan I. Ică jr., „Globalizarea – mutații și provocări”, în: Ioan Ică Jr., Germano Marani (eds.), *Gândirea socială a Bisericii*, Sibiu, Ed. Deisis, 2002, p. 487.
3. Sf. Ioan Gură de Aur, „Cuvânt despre cum trebuie să-și crească părinții copiii”, în: Maica Magdalena, *Sfaturi pentru o educație ortodoxă a copiilor de azi*, Sibiu, Ed. Deisis, 2006, p. 136.